

Burlövs kommun

Rektorn vid Södervångsskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Södervångsskolan
i Burlövs kommun

Tillsyn i Södervångsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Burlövs kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Södervångsskolan besöktes av Skolinspektionen den 19 november 2013.

Fakta om skolan

Södervångsskolan, ligger centralt i Åkarp, en av de två större centralorterna i Burlövs kommun. Skolan är en F-3-skola och består av Gammelgården med ursprung från 1891 och ytterligare två byggnader från 1960-talet. Utöver skola och förskoleklass finns två fritidshemsavdelningar. Efter årskurs 3 går eleverna vidare till årskurs 4-9 på Stora Dalslundsskolan. Skolan leds av en rektor som tillträdde sin tjänst inför höstterminsstarten 2013 och som tillika är rektor för två andra F-3 skolor i kommunen. Personalen på Södervångsskolan är organiserad i ett arbetslag som leds av en arbetslagsledare. Enligt nationell statistik är cirka 20 procent av eleverna på Södervångsskolan berättigade till modersmålsundervisning, jämfört med 42 procent i kommunen som helhet. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök går det 62 elever på skolan inklusive 33 elever i förskoleklassen.

För årskurs 3 redovisar skolan måluppfyllelsen - andelen elever som nått målen i ämnet - för år 2012. 78 procent av eleverna i årskurs 3 nådde målen i svenska/svenska som andraspråk, liksom i matematik. 87 procent av eleverna nådde målen i naturorienterande ämnen och 83 procent i samhällsorienterande ämnen. För åren 2009-2011 når mellan 77 procent (2011) och 88 procent (2009) målen i svenska. I ämnet matematik når mellan 78 procent (2012) och 90 procent (2010) målen under samma period.

Kunskapsresultaten i årskurs 3 redovisas genom (nationell) statistik över andelen elever som nått kravnivån på de nationella ämnesproven vårterminen 2012. 78 procent av eleverna nådde kravnivån på samtliga delprov i svenska, medan 61 procent nådde kravnivån på samtliga delprov i matematik. Nationell statistik för 2013 över andelen elever som nått kravnivån i svenska ger inget utslag på grund av ett för lågt elevantal. I matematik nådde 63 procent (2013) kravnivån på samtliga delprov i matematik.

Helhetsbedömning

Skolverket genomförde regelbunden tillsyn i Burlövs kommun 2008 med besök i april 2008 på Södervångsskolan, Svanetorpsskolan och Lilla Dalslundsskolan som då utgjorde ett rektorsområde vilket bestod av årskurserna 1-4 samt förskoleklass. Skolinspektionen bedömde i beslut (dnr 53-2008:353) bland annat att skolan behövde vidta åtgärder för att kunna följa upp elevernas kunskapsutveckling på ett systematiskt vis i samtliga ämnen.

Södervångsskolan präglas till viss del av att skolan haft flera rektorsbyten de senaste åren och därmed saknat en kontinuerlig styrning och ledning. Tillsynen visar dock att nuvarande rektor har satt igång ett utvecklingsarbete med de nationella målen i sikte. Skolinspektionen pekar ändå i beslutet på att det systematiska kvalitetsarbetet vid skolan behöver förstärkas och tydliggöras. Tillsynen visar att den nya organisering som elevhälsan genomgått inför läsåret 2013/14 vid tillsynstillfället ännu inte medfört att alla elever får det särskilda stöd de är i behov av. Både intervjuer och de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av visar på att det finns behov av särskilda stödinsatser som inte kan tillgodoses. Av tillsynen framgår vidare att lärarna behöver se till att eleverna ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. För att säkra en väg mot en högre måluppfyllelse måste skolan även se till att ge studiehandledning på modersmålet till elever som bedöms ha behov av detta.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Burlövs kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 4 april 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Burlövs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt författningarna ska eleverna ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Ökat elevinflytande är, enligt insänd dokumentation och genomförda intervjuer, ett av Burlövs kommun prioriterade mål. Av de så kallade kvalitetskorten för Södervångsskolan framgår att skollagens krav på elevinflytande är utgångspunkten, men också att målet för arbetet begränsas till att eleverna ska erbjudas olika arbetssätt genom temaarbete.

Vid de intervjuer med lärare som Skolinspektionen genomfört ges en varierad bild kring elevernas möjligheter till inflytande vid skolan. De lärare som intervjuats uppger att det finns variationer i hur mycket inflytande eleverna ges. I intervjun ger lärarna exempel på hur de arbetar med elevernas inflytande i sin undervisning för elever i årskurs 3. Några lärare uppger att det är svårt att ge inflytande till de yngre eleverna då dessa inte alltid upplevs som intresserade av målen och att det därmed är svårt att resonera kring dessa. I resultatet av en kommungemensam enkät uppger lärarna på Södervångsskolan ett lågt värde på påståendet "Eleverna har möjlighet att påverka skolans lärmiljö". Även påståendet "Mina elever vet vad de ska kunna för att nå målen" ges ett lågt värde i samma enkät. Rektor framför vid intervju att elevernas möjligheter att få inflytande över sin undervisning är ett utvecklingsområde och att en utveckling av formativa samtal med eleverna är en nyckel till detta. Det finns elever som kan ge exempel på lektioner där läraren låtit dem välja mellan olika alternativ, men överlag beskriver de elever som intervjuats sina möjligheter till inflytande som varierande.

Mot bakgrund av ovanstående ska rektorn och lärarna se till att eleverna ges möjlighet till ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero

Bedömning

Burlövs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det finns en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och det aktuella året samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Skollagen anger att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som man avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsopersonal och rektor framkommer inget annat än att det på Södervångsskolan pågår ett aktivt målinriktat arbete mot kränkande behandling. Skolans plan mot kränkande behandling tydliggör dock inte vilka åtgärder som, efter en kartläggning av behoven inom skolan, ska genomföras under innevarande år. Vidare saknas information om hur de planerade åtgärderna från förra läsåret har genomförts. Enligt rektor och lärare är skolans plan mot kränkande behandling inte ett aktivt och levande dokument.

Mot bakgrund av ovanstående ska huvudmannen se till att det finns en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och det aktuella året samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Burlövs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att eleverna får det särskilda stöd som utredningen visat.
- Se till att ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

I skollagen anges att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges ett sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska upprättas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som

behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Enligt författningarna ska studiehandledning på modersmålet ges till elever som har behov av det. Enligt läroplanen är det rektorns uppgift att se till att verksamheten utformas så att eleverna får det särskilda stöd de behöver.

Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framgår det att de särskilda stödåtgärder som elever vid Södervångsskolan kan få begränsas till de insatser som lärarna värderar att de har möjlighet att genomföra. Burlövs kommun har, genom det centrala resursteamet och Burlövs kommuns specialpedagoger, initierat införandet av en inkluderande hantering av de särskilda stödåtgärderna, vilket innebär att specialpedagogerna i betydligt högre utsträckning än tidigare ska arbeta handledande gentemot lärarna. Rektorn uppger att Södervångsskolan sedan starten av innevarande läsår har påbörjat ett arbete där specialpedagogerna ska arbeta i klassrummet eller i en handledande funktion och att allt särskilt stöd ska ske inom klassens ram. Enligt rektorn är rutinerna kring elever i behov av särskilt stöd ett utvecklingsområde för skolan då det synsätt som ligger till grund för rutinerna ännu inte etablerat sig hos all personal. Det framgår av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan att alla elever inte får det särskilda stöd de har behov av. Av intervjuerna framgår att intervjuade lärare inte anser sig ha den utbildning som krävs för att genomföra vissa av de åtgärder som eleven har behov av och att det därför händer att lärarna avstår från att skriva fram de åtgärder som elever enligt utredningen behöver inom ramen för åtgärdsprogrammet.

Vid intervju med rektorn uppges att studiehandledning på modersmålet inte ges i den omfattning att det räcker till för de elever som bedöms ha behov av detta. Rektor framför vid sakgranskning av förevarande beslut att hennes kunskap kring elever i behov av studiehandledning är osäker. Vid inspektionstillfället kan skolan erbjuda studiehandledning på modersmålet till de elever som har ett modersmål som sammanfaller med något av de språk som skolan idag kan erbjuda modersmålsundervisning i. Det finns, enligt rektor och lärare, elever som bedöms ha behov av detta stöd i andra språk än vad skolan kan erbjuda. Rektor framhåller att det är en rektor på en annan skola, Svenshögs-skolan, som ansvarar för fördelningen av de personer som kan ge studiehandledning på modersmålet.

Inför tillsynen har Skolinspektionen tagit del av exempel på åtgärdsprogram som upprättats vid skolenheten. Dessa uppvisar varierande kvalitet. Det saknas en behovsbeskrivning som bygger på en utredning av elevens behov. Istället ges en allmänt hållen nulägesbeskrivning exempelvis att eleven inte är helt självgående i sitt skolarbete men upplevs som harmonisk. Därmed saknas också en klar koppling till de åtgärder som föreskrivits, exempelvis att "ge individuellt anpassade arbetsuppgifter" eller "göra läxorna". Inte heller framgår hur utfallet av insatta åtgärder ska följas upp eller utvärderas.

Mot denna bakgrund ska rektorn se till att alla elever som en utredning visat behöver särskilt stöd ska få ett sådant stöd. Studiehandledning på modersmålet ska ges till elever som har behov av det. Rektorn ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka elevens behov är och hur de ska tillgodoses, och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Författning

5 kap. 4 § skolförordningen

3 kap. 8–10 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Rektors ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Burlövs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att det vid skolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i att kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Motivering

I skollagen anges att det på varje skolenhet ska finnas ett systematiskt kvalitetsarbete som består i att kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen ska vara att de mål som finns för utbildningen uppfylls. Det är rektorn som ansvarar för att kvalitetsarbetet genomförs.

I Burlövs kommun används ett nätbaserat systematiskt kvalitetsarbete, så kallade kvalitetskort. Nationella mål och mål från barn- och utbildningsnämnden, baserade utifrån de analyser som har gjorts med exempelvis enkäter, nationella prov och målprognoser, skrivs in vid varje verksamhet och verksamheten fyller sedan själv på med mål att arbeta med. Under året ska sedan lärare och rektor driva utvecklingen mot dessa mål genom att kommentarer skrivs in. Av intervjuer med rektor och lärare vid Södervångsskolan framgår det emellertid att detta inte fungerar fullt ut som det är tänkt. Både rektor och intervjuade lärare upplever att nämndens mål inte alltid har tagit sin utgångspunkt i en analys av vad skolan behöver utveckla utifrån elevernas måluppfyllelse och att lokala, så kallade Smart-mål, inte alltid sammanfaller med nationella mål för utbildningen. Enligt uppgifter från intervjuade lärare samt av elevhälsopersonal har ett flertal byten på rektorsposten under de senaste åren lett till brist på struktur och kontinuitet i det pedagogiska ledarskapet. Den vid tillsynen tjänstgörande rektorn tillträdde sin tjänst inför höstterminsstarten 2013 och beskriver det systematiska kvalitetsarbetet som ett område i behov av förbättringsinsatser.

Mot ovanstående bakgrund ska rektorn se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Lotta Müller, utredare Peter Sääw och utredare Annika Mullaart Ed.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Martin Eksath
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.